

Verbs incoatius (III)

Quan es tracta d'expressar l'acció que fa que comencem a tenir gana, set, son, etc., sembla que la forma més impròpia, que rebutjariem més decididament si no haguéssim après a fer les coses amb la cautela deguda, és el verb *donar*. Encara no fa ni una setmana que sentíem, que una col·laboradora d'un programa radiofònic afirmava que un determinat menjar del qual ponderava l'excel·lència, «donava tanta set». Però creiem que «donar set» és una frase que traeix clarament la influència del castellà. És cert que el verb *donar* ha format algunes frases similars, i que els nostres repertoris lexicogràfics li atribueixen el significat «produir» o «originar» (una sensació, un estat d'ànim). Però no hem vist que en cap d'aquests repertoris es recullin exemples amb els noms a què dediquem aquests comentaris, sinó únicament amb noms com *sorpresa* i *gust* (Gran Enciclopèdia), i *alegria*, *espant*, *enuig* i *ànsia* (Diccionari Alcover-Moll), és a dir, *donar una sorpresa*, *donar gust*, *donar alegria*, etc.

En lloc de frases com «Aquest menjar dona set» i «El seu aspecte dona por», diríem, per tant, sense vacil·lar *Aquest menjar fa set* i *El seu aspecte fa por*. En canvi, no diríem, parlant d'un exercici corporal, que «fa gana», o d'una pel·lícula molt avorrida, que «fa son», sinó que, en aquests casos, recoreríem a les frases verbals *fer agafar* o *fer venir*: *Aquest exercici m'ha fet agafar* (o *set venir*) *gana* i *És una pel·lícula tan avorrida que fa agafar* (o *fa venir*) *son*. Diríem, també, *fer tristesa*, *fer ràbia*, al costat de *fer agafar calor* i *fer agafar fred*, en aquests dos casos necessàriament així, car *fer calor* i *fer fred* tenen, un valor impersonal.

El verb *obrir* —en el camp del llenguatge, més aviat reduït, que ara comentem— només forma frases amb el substantiu *gana* i el seu sinònim *apetit*. Obviament, l'altre sinònim, *fam*, amb el seu valor intensiu o superlatiu, resta exclòs d'aquesta fraseologia de sentit incoatiu. Ahir, però, dèiem que el Diccionari Fabra no deia res d'aquest ús del verb *obrir*. Cal afegir-hi que l'hi descobrim en la definició de *apetit*: «que obre l'apetit». I, així mateix, que tant *obrir l'apetit* com *obrir la gana* no deixen de figurar al Diccionari Alcover-Moll.